

KEYNOTE, MAARTEN VANSTEEKISTE: HET MOTIVEREND LERARENKOMPAS

Hoe kunnen leraren hun leerlingen en zichzelf gemotiveerd houden?

Het ABC als fundament voor duurzame motivatie en zelfzorg

Leraren staan voor een dubbele motivationele uitdaging:

- ze dienen hun leerlingen te motiveren
- en zelf ook gemotiveerd te blijven

Hierbij beroepen ze zich op hun ervaring en motivationele intuïtie. Hoewel dagelijkse keuzes wel vaker goed uitdraaien, is het goed deze intuïtie af te toetsen aan een referentiekader, met als doel het buikgevoel aan te scherpen. In deze lezing bepleiten we op basis van de zelfdeterminatiegroep (Vansteenkiste & Soenens, 2015) dat er zowel een universeel motivationeel fundament bestaat voor het motiveren van leerlingen, maar dat tegelijkertijd maatwerk is vereist. Het fundament voor het motiveren van leerlingen bestaat uit het ondersteunen van de psychologische basisbehoeftes aan

- ✓ **Autonomie**
- ✓ **verbondenheid**
- ✓ **Competentie van leerlingen, beter gekend onder ABC.**

Leraren kunnen aan de hand van het lerarenkompas leren om hun motiverende of ABC-ondersteunende stijl af te stemmen op de situatie, taak en groep leerlingen. **Zelfzorg betekent dan dat leraren investeren in hun eigen ABC om zo hun veerkracht en welbevinden te versterken.** Door proactief hun noden en wensen te signaleren aan directies kunnen ze tevens een motiverende leiderschapsstijl ontlokken, wat hun motivatie en betrokkenheid ten goede komt. Het ABC vormt dus het cruciale mechanisme voor het ontwikkelen van een duurzaam motiverend schoolbeleid dat zowel leerlingen als leraren ten goede komt.

WORKSHOPS

Kleuteronderwijs

Basisonderwijs

Secundair onderwijs

Workshopsessie 1: 9u30 – 10u30

1. Taalkrachtig aan de slag met de meertalige kleuters in je klas!

— door Ellen Vanantwerpen

Kleuteronderwijs

Bijna elke kleuterklas in Vlaanderen is meertalig. Een stijgend aantal kleuters spreekt thuis een andere taal dan op school en moet dus vooral op jou, kleuterleerkracht, een beroep doen om de Nederlandse schooltaal te ontwikkelen. Onderzoek leert echter dat spreek- en interactiekansen in de kleuterklas vooral gaan naar kinderen die al taalvaardig zijn. Wie beantwoordt immers jouw vraag in het kringgesprek? Juist ja, die kleuter die het antwoord kent en kan verwoorden... In deze workshop leer je hoe je de Nederlandse taalontwikkeling van je kleuters een stevige boost kan geven door meer én betere interacties tijdens meespelen, voorlezen en kringmomenten.

2. Buiten leren in, met en van de natuur

— door Joke Oosterlijnck en Donald Dupon, MOS

Kleuter- en basisonderwijs

Ga naar buiten en er ontstaat een les! Hoe kan je de natuur aanwenden als betekenisvolle context voor de buitenles? MOS neemt je mee het bos in en inspireert jou om in, met en van de natuur te leren. We nemen de fiets (huurfietsen) richting het Sterrebos. Voorzie alvast aangepaste kledij en schoeisel.

Deze sessie omvat de volledige voormiddag, je hoeft dus geen andere 2^e sessie te kiezen.

3. Erfgoed, dat moet lukken

— door **Sofie Viaene**, dienst erfgoed provincie West-Vlaanderen

BaO 1^e en 2^e graad

Maak tijdens deze workshop kennis met het educatief materiaal dat we aanbieden met de dienst erfgoed. Erfgoededucatie in combinatie met STE(A)M, maar ook in combinatie met muzische opvoeding. Waag de sprong en je merkt al gauw dat erfgoededucatie heel divers kan toegepast worden in jouw klaspraktijk!

4. Educatief Natuurbeheer

— door **Simon Delmeire & Johan Rys**, Natuurpunt

BaO 3^e graad

Ooit je klas willen enthousiast maken voor onze Vlaamse natuur? Ooit je klas eens willen leren welke planten ze kunnen eten in het bos? Ooit al eens vragen gekregen over overbemesting, waarom er bomen worden gekapt, 'Meester/juf, Welke bloem is dit?', ... maar niet kunnen antwoorden? Gelukkig is er ENB!

In een uurtje tijd dompelen we je onder in de wondere wereld van ENB (Educatief natuurbeheer).

Als leerkrachten kruipen jullie in de huid van je leerlingen. Wij doen de rest!

5. Op Weg naar 2030

— door **Bruno Remaut**, Duurzaam Educatiepunt - Departement Omgeving

BaO 3^e graad + SO 1^e graad

Met 'Op Weg naar 2030' maken de leerlingen spelenderwijs kennis met de 'Sustainable Development Goals (SDG's)'. Ze ontdekken hoe deze in hun dagelijks leven passen en welke duurzame keuzes ze zelf kunnen maken. Na deze module zijn de 17 doelstellingen niet langer een verzameling begrippen, maar is elke SDG een concreet actiepoint om dagelijks mee aan de slag te gaan. Leuk, creatief en educatief!

6. Landbouw, what's next?

— door **Muriël Derycke**, Met de klas de boer op

SO 2^e en 3^e graad

Met de klas de boer op filmde twee jonge ondernemers in de Vlaamse land- en tuinbouw. Cyriel baat zijn melkvee- en akkerbouwbedrijf hoogtechnologisch uit en Justine kiest voor diversiteit in haar bedrijf met korteketenlandbouw. Voor welke uitdagingen staan ze? Welke ondernemersvaardigheden vergt dit volgens hen? Verschillen deze ondernemers sterk onderling en van andere ondernemers? We gaan samen actief aan de slag met de filmpjes en het lespakket als inspiratie voor jullie eigen lessen.

7. Escape Game Food Factory

— Door **Delphine Vandecaveye**, GROW Talent

SO 3^e graad

Met de escape game 'Food Factory' beleven jouw leerlingen 3de graad secundair ASO/TSO een echte leerervaring terwijl je heel wat leerdoelen aftoetsen. De Klasbakkendag is jouw kans om deze unieke STEM-game zelf te ontdekken. Overwin je alle speluitdagingen met de talenten van je team? Iedereen wint bij dit spel, maar welk team stopt het snelst de klok?! Een game die zich leent als klasuitstap voor je leerlingen, evenals teambuilding voor je korps.

Deze sessie omvat de volledige voormiddag, je hoeft dus geen andere 2^e sessie te kiezen.

1. Natuurpret voor jong en oud

-- door Mieke Remmerie en Sharon Chaerel, Duinpanne

Kleuteronderwijs

- *Ge-Peuter: Een module speciaal voor peuters en het eerste kleuter waarbij ze mogen peuteren in zand en aarde en eens niet in de neus. Boself Janne Duinpanne zal de kinderen op sleeptouw nemen want haar zintuigen staan steeds op scherp: telkens vindt ze wat nieuws om te experimenteren en leren in het groen.*
- *'Waarvan is zand gemaakt?' Met deze onderzoeksvraag start de module Zandmannetjes voor tweede en derde kleuter. Met loepen en zeven trekken ze op onderzoek uit en noteren ze hun waarnemingen op een fiche.*

2. Buiten leren in, met en van de natuur

— door Joke Oosterlijck en Donald Dupon, MOS

Kleuter- en basisonderwijs

Ga naar buiten en er ontstaat een les! Hoe kan je de natuur aanwenden als betekenisvolle context voor de buitenles? MOS neemt je mee het bos in en inspireert jou om in, met en van de natuur te leren. We nemen de fiets (huurfietsen) richting het Sterrebos. Voorzie alvast aangepaste kledij en schoeisel.

Deze sessie omvat de volledige voormiddag, je las hier reeds over in de lijst van workshopsessie 1.

3. Anderstalige nieuwkomers: actief in de klas!

— door Ellen Vanantwerpen

BaO, 1^e, 2^e en 3^e graad

Een nieuwe taal leren en je integreren, de 2 hoofddoelen van onthaalonderwijs, gebeuren bij uitstek in interactie met anderen, met leeftijdsgenootjes die die taal en de gewoontes in die nieuwe omgeving goed beheersen. En toch zetten we nieuwkomers heel vaak op aparte trajecten: buiten de klas met andere nieuwkomers of in de klas via aparte taken, want "ze kunnen echt niet mee ...". In deze workshop leer je hoe je jouw klasaanbod zinvol en toegankelijk kan maken voor een anderstalige nieuwkomer zodat hij/zij wel actief kan meedoen en (taal) leert! Een concrete les wereldoriëntatie dient als vertrekpunt om de transfer te maken naar jouw lessen.

4. Duik eens in de poel

— door Marijn Vanloosveldt, BC De Blankaart

BaO 2^e graad

We gaan op zoek naar het rijke waterleven met de schepnet in de hand. Via een interactief spel kruipen we in de rol van plankton, vissen en roofdieren. We maken een reuze voedselpiramide van organismen in en rond een poel. We leren zo veel bij over biodiversiteit, eten en gegeten worden, natuurbehoud en klimaat. Je gaat ten slotte naar huis met tips, opdrachten, activiteiten om in de klas mee aan de slag te gaan of om de poel bij je school of in je tuin in te richten tot een waar zoetwaterparadijs.

5. Land in zicht!

— door Shana Duwein, Zwin Natuur Park

BaO 3e graad + SO 1e graad

Je keert terug naar het Zwin van de middeleeuwen. In die periode was de Zwingel dé toegang voor de schepen die met handelswaar naar en vanuit Brugge voeren. Samen met enkele andere deelnemers proberen jullie een lading wol die jullie per schip vervoeren zo snel mogelijk naar Brugge te brengen. Dit doen jullie door, net zoals de kinderen moeten doen, verschillende posten te doorlopen: een kompas maken, opzoeken in de getijdentabel, zandbanken ontwijken, de drijfkracht van jullie boot testen, ... Alle praktische info over deze activiteit vind je via deze link: <https://www.zwin.be/nl/land-zicht>

6. Methodieken om te werken rond herinnerings- en vredeseducatie in de klas en op uitstap. — door Heidi Timmerman, dienst erfgoed provincie West-Vlaanderen

SO 1^e, 2^e en 3^e graad

We behandelen tijdens deze sessie verschillende inhouden:

- *Bordspel This is not a game: vluchten is van alle tijden*
- *Landscape voices: een interactieve fietstocht rond dilemma's in het landschap*

- *Memorydate: hoe organiseer je ontmoetingen met jongeren van diverse origine*
een erfgoedplekAmikejo: hoe kan je een internationale uitwisseling tussen jongeren organiseren met nieuwe methodieken herinneringseducatie

7. Talking Textiles

— door Delphine Vandecaveye & Cobot, GROW Talent

SO 2^e en 3^e graad

Interactieve opstelling met workshop. Tien ambassadeurs uit de textielsector dagen je leerlingen uit met een ontwerpchallenge. Ze pluizen de beroepsprofielen en stofstalen uit. Van brandwerende vesten bedenken tot een circulaire collectie voor de eeuwigheid ontwerpen. De textielsector is allesbehalve stoffig. Behalve letterlijk dan. Maak in deze workshop kennis met de ongelimiteerde mogelijkheden van textiel en de SCAMPER creativiteitstechniek waarmee we innovatie met aandacht voor circulariteit stimuleren.

8. Escape Game Food Factory

— Door Delphine Vandecaveye, GROW Talent

SO 3^e graad

Met de escape game 'Food Factory' beleven jouw leerlingen 3de graad secundair ASO/TSO een echte leerervaring terwijl je heel wat leerdoelen aftoetsen. De Klasbakkendag is jouw kans om deze unieke STEM-game zelf te ontdekken. Overwin je alle speluitdagingen met de talenten van je team? Iedereen wint bij dit spel, maar welk team stopt het snelst de klok?! Een game die zich leent als klasuitstap voor je leerlingen, evenals teambuilding voor je korps.

Deze sessie omvat de volledige voormiddag, je las hier reeds over in de lijst van workshopsessie 1.

Workshopsessie 3: 15u15 - 16u15

1. Erfgoed, dat moet lukken

-- door Sofie Viaene, dienst erfgoed provincie West-Vlaanderen

Kleuteronderwijs

Maak tijdens deze workshop kennis met het educatief materiaal dat we aanbieden met de dienst erfgoed. Erfgoededucatie in combinatie met STE(A)M, maar ook in combinatie met muzische opvoeding. Waag de sprong en je merkt al gauw dat erfgoededucatie heel divers kan toegepast worden in jouw klaspraktijk!

2. De bende van de blauwe reiger

— door Charlotte Lemeire, Minawa De Gavers

BaO 1^e graad

De bende van de blauwe reiger onderzoekt natuurmysterieën en raadsels. Er werden veren gevonden. Welke vogel is die kwijt? Dat is een taak voor de bende! Samen met watervrienden: reiger, meerkoet of meeuw gaan we op onderzoek uit. Zijn de veren waterdicht? In welk biotoop leeft de vogel? Eet die insecten, vis of gras? En zijn dat zwemvliezen? Als apotheose leer je ook met een verrekijker werken en ga je uiteindelijk de kijkhut in als volleverde watervogelkenner.

3. SDG's en EDO, educatie voor duurzame ontwikkeling

— door Geertrui Van Eynde, Wereldhuis

BaO 2^e en 3^e graad

Na een korte introductie over het documentatiecentrum voor wereldburgerschap en NT2 van de Provincie stellen we een aantal materialen voor waarmee je snel aan de slag kan in de klas rond duurzame ontwikkeling. Na de voorstelling van de materialen kies je zelf welk materiaal je wil uittesten.

4. Batterij Aachen | Het verhaal van de Eerste Wereldoorlog aan de kust

— door Patrick Comyn, Atlantikwall Raversyde

BaO 3^e graad

Met de klas breng je een bezoek aan de enige bewaarde Duitse kustbatterij uit de Eerste Wereldoorlog. Op Batterij Aachen wordt een verhaal verteld dat zelden aan bod komt. Niet het verhaal van het Westfront of de loopgravenoorlog, wel het verhaal van de oorlog op zee, het kustfront en het leven in dit gebied. Via actieve werkveldjes en belevingsopdrachten ondervinden de leerlingen aan den lijve hoe het voelde om als Duitse soldaat op Batterij Aachen ingekwartierd te zijn. Ze leren onder andere vijandige schepen spotten, duikboten camoufleren, communiceren binnen de observatiebunker, schuilen in de schuilkelder en emoties omzetten in oorlogskunstwerkjes. Kortom, een beleving die diepe indruk nalaat!

5. Op Weg naar 2030

— door Bruno Remaut, Duurzaam Educatiepunt - Departement Omgeving

BaO 3^e graad + SO 1^e graad

Met 'Op Weg naar 2030' maken de leerlingen spelenderwijs kennis met de 'Sustainable Development Goals (SDG's)'. Ze ontdekken hoe deze in hun dagelijks leven passen en welke duurzame keuzes ze zelf kunnen maken. Na deze module zijn de 17 doelstellingen niet langer een verzameling begrippen, maar is elke SDG een concreet actiepunt om dagelijks mee aan de slag te gaan. Leuk, creatief en educatief!

6. Europa in de klas

— door Kristien Vandamme, Europa Direct, provincie West-Vlaanderen

SO 1^e, 2^e en 3^e graad

Europa Direct West-Vlaanderen heeft een gevarieerd aanbod voor het onderwijs, met leuke en boeiende activiteiten. Ben je leerkracht, dan is dit je plek voor info en lesmateriaal in verband met Europa. Op 10 mei e.k. wordt dit aanbod voor het secundair onderwijs voorgesteld. De deelnemers kunnen er ook suggesties doen voor toekomstige activiteiten.

7. Circulaire economie introduceren in jouw klas

— door Delphine Vandecaveye, GROW Talent

SO 2^e en 3^e graad

Onze materialen zijn schaars. Punt. Niet in een verre toekomst, maar nu. Daarom moeten we de switch maken naar een circulaire economie. Alleen, wat is dat? En hoe introduceer je dit model behapbaar in de klas? Maak in deze workshop kennis met Circonopoly, een gratis online spel dat jongeren onderdompelt in de wereld van circulaire economie. Tijdens deze spelsessie word je als CEO van je eigen sneakerbedrijf uitgedaagd om na te denken over duurzaam materiaalgebruik, consumptiegedrag én ondernemingszin.